



I Semester B.A./B.Sc./B.Sc.(FAD) Examination, November/December 2018

(CBCS) (F + R) (2014-15 and Onwards)

LANGUAGE SANSKRIT : Paper – I

Kumarasambhavam – II Canto, Grammar and Comprehension

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70



Instructions : 1) Answer in Sanskrit/Kannada/English.

2) Question I, V and VI should be answered in Sanskrit only.

I. सभीचीनमुत्तरं चित्वा लिखतः :

(10×1=10)

सैरियाद उत्तुरेष्टन् आरिसि भरेय्यिरि.

Select and write the correct answer.

1) 'कविकुलगुरुः' इति कः ख्यातः ?

अ) भारविः आ) कालिदासः इ) बाणः ई) भासः

2) वरुणस्य आयुधं किम् ?

अ) पाशः आ) अङ्गशः इ) खङ्गः ई) कुलिशः

3) 'पुराणकविः' इति प्रसिद्धः कः ?

अ) इन्द्रः आ) शङ्करः इ) वाल्मीकिः ई) ब्रह्मा

4) सुप्तपद्मानां प्रबोधकः कः ?

अ) अग्निः आ) चन्द्रः इ) सूर्यः ई) सर्पः

5) कति अवस्थाभिः ब्रह्मा आत्मनः महिमानम् उदीरयति ?

अ) चतुर्भिः आ) तिसृभिः इ) पञ्चभिः ई) सप्तभिः

6) कस्य प्रभावेण रुद्राः क्षतहुङ्कारशंसिनः कृताः ?

अ) राहोः आ) मेघनादस्य इ) तारकासुरस्य ई) रावणस्य

7) के उद्यानपालसामान्याः तारकासुरम् उपासते ?

अ) रुद्राः आ) मरुतः इ) भुजङ्गाः ई) क्रतवः

8) वासवः इति कस्य नाम ?

- अ) ब्रह्मणः आ) इन्द्रस्य इ) तारकस्य ई) शिवस्य

9) इन्द्रस्य आयुर्धं किम् ?

- अ) कुलिशम् आ) खङ्गः इ) गदा ई) चक्रम्

10) देवाः इन्द्रं पुरोधाय कस्य धाम ययुः ?

- अ) प्रचेतसः आ) स्वयंभुवः इ) विष्णोः ई) शिवस्य

II. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

(2×10=20)

ఎరಡు ప్రుణ్ణగ్గిగె ఉత్తరిసి.

Answer **any two** of the following.

1) कुमारसम्भवस्य द्वितीयसर्गस्य सारांशं लिखत ।

కుమారసంభవద ద్వితీయసర్గాద సాఠాంథపన్న ఒరెయిరి.

Write the summary of the second canto of Kumarasambhavam.

2) कालिदासस्य देश-काल-कृति-जीवनविषयान् अधिकृत्य लिखत ।

కాళిదాసన దేశ-కాల-కృతి-జీవన విషయాలన్న కురిశు ప్రభంధపన్న ఒరెయిరి.

Write an essay on Kalidasa's place, date, works and life.

3) महाकाव्यस्य लक्षणानि अधिकृत्य लिखत ।

మహాకావ్యద లక్ష్ణాగళన్న కురిశు ప్రభంధ ఒరెయిరి.

Write the characteristics of Mahakavya.

III. त्रयाणां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

(3×4=12)

మూరు శ్లోకాలన్న అనువాదిసి భావాధారపన్న వివరిసి.

Translate and explain **any three** verses.

1) स्त्रीपुंसावात्मभागौ ते भिन्नमूर्तेः सिसृक्षया ।

प्रसूतिभाजः सर्गस्य तावेव पितरौ स्मृतौ ॥

2) आवर्जितजटामौलिविलम्बिशशिकोट्यः ।

रुद्राणामपि मूर्धनः क्षतहुंकारशंसिनः ॥

3) स द्विनेत्रं हरेश्वक्षुः सहसनयनाधिकम् ।
वाचस्पतिरुचाचेदं प्राज्जलिर्जलजासनम् ॥

- 4) पुरे तावन्तभेवास्य तनोति रविरातपम् ।
दीर्घिकाकमलोन्मेषो यावन्मात्रेण साध्यते ॥
- 5) द्रवः संघातकठिनः स्थूलः सूक्ष्मो लघुरुरुः ।
व्यक्तो व्यक्तेतरश्चासि प्राकाम्यं ते विभूतिषु ॥

IV. वाक्यद्वयं ससन्दर्भ विवृणुत । (2x4=8)

ਅਰਦੁ ਵਾਕ੍ਯਗੱਡਿਨ੍ਹੁ ਸੱਠੋਭਵ ਸੱਠੀਤ ਵਿਵਰਿਸੀ.

Explain with reference to context any two of the following.

- 1) तद्वर्षिनमुदासीनं त्वामेव पुरुषं विदुः ।
- 2) अपविद्वगदो बाहुः भग्नशाख इव द्रुमः ।
- 3) मयि सृष्टिर्हि लोकानां रक्षा युष्मास्ववास्थिता ।
- 4) उपप्लवाय लोकानां धूमकेतुरिवोत्थितः ।

V. संस्कृतभाषाया उत्तराणि लिखत ।

अ) पञ्चानां लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत । (5x1=5)

- 1) तेषाम्
- 2) न्यायैः
- 3) दिवौकसः
- 4) रत्नानि
- 5) रुद्राणाम्
- 6) त्वया
- 7) उपकारेण
- 8) हृदयंगमाः



आ) पञ्चानां लकार-पुरुष-वचनानि लिखत ।

(5×1=5)

- 1) उपतस्थिरे
- 2) असि
- 3) बिभ्रति
- 4) लक्ष्यते
- 5) ज्ञास्यति
- 6) पश्य
- 7) वाति
- 8) लिखावः

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(5×2=10)

शरीरं धर्मस्य प्रथमं साधनम् अस्ति । 'शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्' इति कालिदासः कुमारसंभवे वदति । शरीरस्य आरोग्यं व्यायामेन सिध्यति । यः व्यायामं करोति तस्य प्राणशक्त्या आपदः स्वयमेव दूरं गच्छन्ति । व्यायामेन शरीरे शुद्धरक्तसञ्चारः भवति । इन्द्रियाणि सुस्थानि स्वस्थानि च भवन्ति । जठराम्निः दीप्तः भवति । परिवृद्धम् उदरं सङ्कोचं गच्छति । आरोग्यं विना धार्मिकक्रियाणां संपादने अपि, तथा च अर्थोपार्जने अपि जनस्य प्रवृत्तिरेव न भवति ।

प्रश्नाः ।

- 1) धर्मस्य प्रथमं साधनं किम् अस्ति ?
 - 2) व्यायामेन कः दीप्तः भवति ?
 - 3) केन शरीरे शुद्धरक्तसञ्चारः भवति ?
 - 4) कालिदासस्य प्रसिद्धा उक्तिः का ?
 - 5) आरोग्येण विना किं किं न भवति ?
-